

Conservarea siturilor în temeiul Directivei privind păsările și al Directivei privind habitatele

Dispoziții-cheie și jurisprudența conexă

*Alexandra Dobre-Włodarczyk
Comisia Europeană
Direcția Generală Mediu (DG ENV)
ENV.E3 – Respectarea legislației de mediu –
Asigurarea respectării normelor*

Conținut

- Prezentare generală
- Principalele obiective și elemente esențiale ale Directivelor „Păsări” și „Habitat”
- Instituirea rețelei Natura 2000 (articolul 4 din DH)
 - Identificare
 - Desemnare
- Conservarea și gestionarea rețelei (articolul 6 din DH)

Prezentare generală

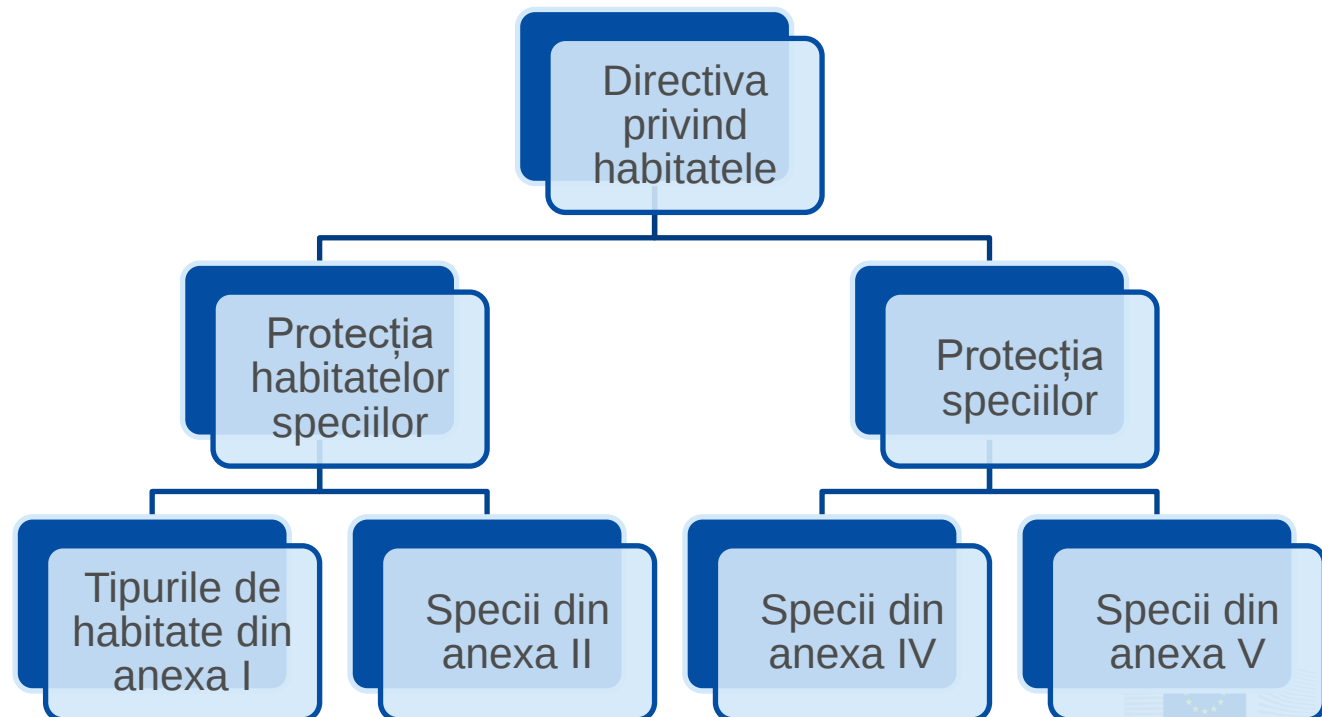
- Directive (articolul 288 din TFUE)
- Politica UE trebuie să urmărească un nivel ridicat de protecție, ținând seama de principiul precauției și de principiul acțiunii preventive (articolul 191 din TFUE).
- Hotărârile preliminare (articolul 267 din TFUE)
- Acțiuni directe ale Comisiei Europene
- Relația dintre Directiva păsări și Directiva habitate [...]

Relația dintre Directivele „Păsări” și „Habitatate”

- Două directive
- Structură partajată
- Articolele 3 și 7 din Directiva habitatate
- „Chiar dacă ambele directive trebuie interpretate într-un mod care să includă **caracteristicile lor specifice**, această **interpretare nu poate fi considerată divergentă**, din moment ce, sub rezerva particularităților lor, această interpretare conține **considerații similare** referitoare, printre altele, la sistemul lor de protecție”, C-217/19, *Comisia/Finlanda*, punctul 84.

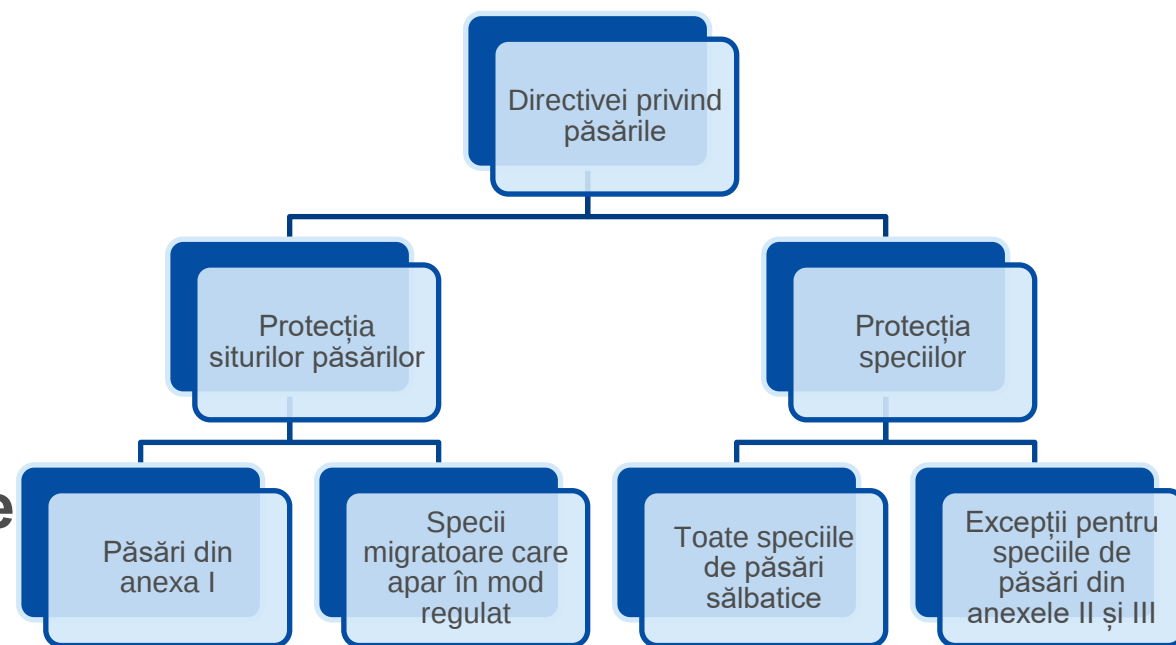
Obiectivele și domeniul de aplicare al Directivei privind habitatele (articolul 2 din HD)

- Obiectivul general este de a contribui la asigurarea biodiversității prin conservarea habitatelor și a speciilor.
- Pentru a se asigura că aceste specii și tipuri de habitate sunt menținute sau readuse la un „**stadiu corespunzător de conservare**” [articolul 2 alineatul (2)].

Obiectivele și domeniul de aplicare al Directivei privind păsările (articolul 2 din Directiva privind păsările)

- Protejează toate speciile de păsări care se găsesc în mod natural în starea sălbatică din UE.
- Obiectivul general este de a menține populațiile tuturor speciilor de păsări sălbătice din UE la un **nivel care să corespundă cerințelor lor ecologice, științifice și culturale** sau de a adapta populația acestor specii la nivelul respectiv (articolul 2).

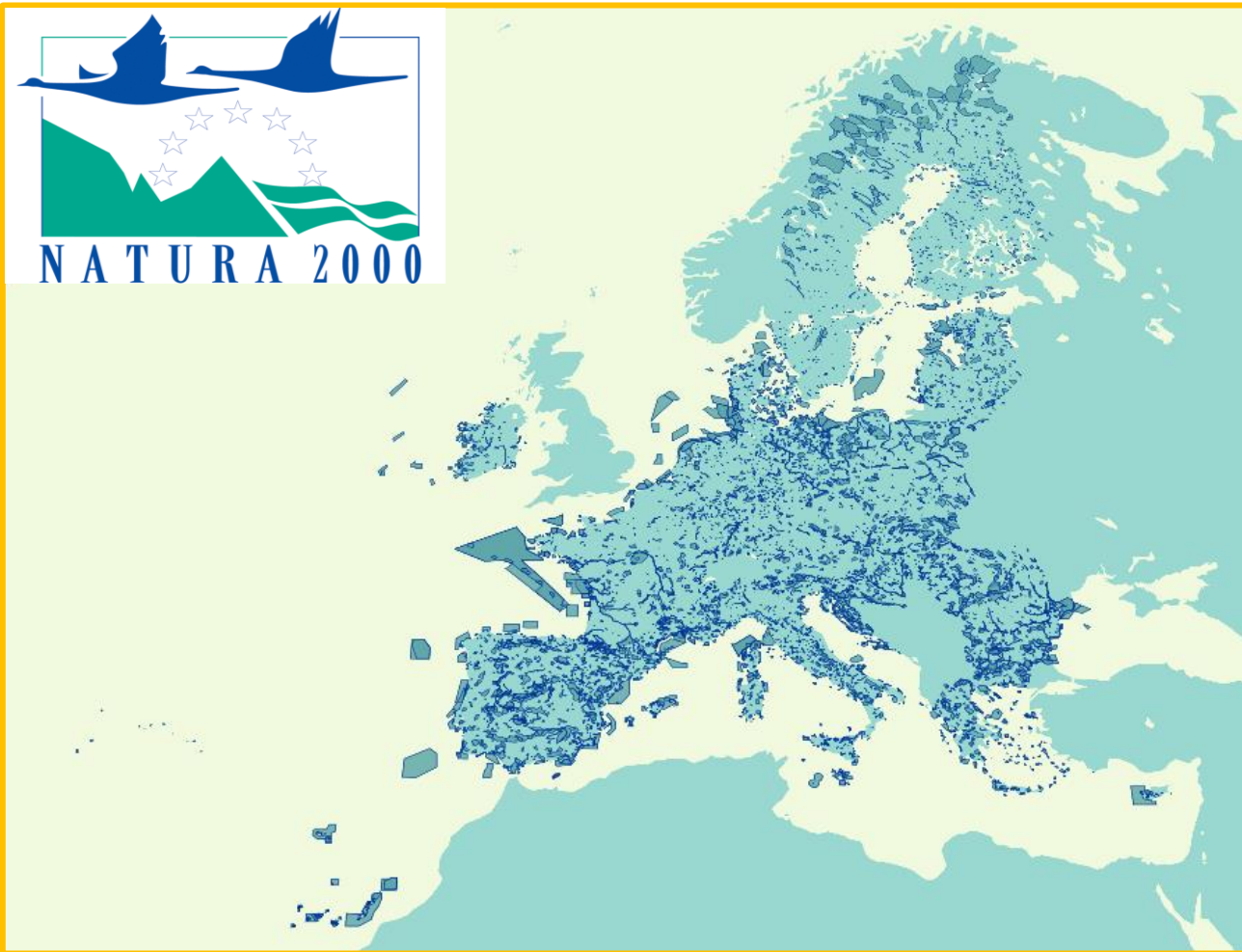
Instituirea rețelei Natura 2000

Articolele 3-4 din Directiva habitate

Articolul 4 din Directiva păsări

Articolul 3: Natura 2000

- „o rețea ecologică coerentă”
- Pentru a permite habitatelor și speciilor în cauză să atingă un stadiu corespunzător de conservare
- Compusă din:
 - Aree speciale de conservare (ASC) (specii cu excepția păsărilor și tipuri de habitate)
 - Aree de protecție specială (APS) (specii de păsări)

Specii și tipuri de habitate acoperite de rețeaua Natura 2000

Directiva privind habitatele

Arii speciale de conservare (ASC)

Anexă I

- 233 tipuri de habitate

Anexa II

- 304 specii de animale
- 585 specii de plante

Directivei privind păsările

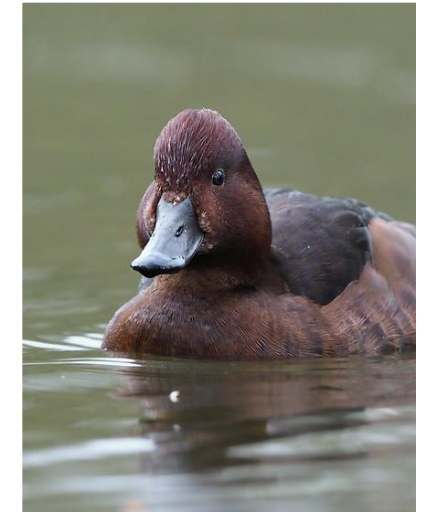
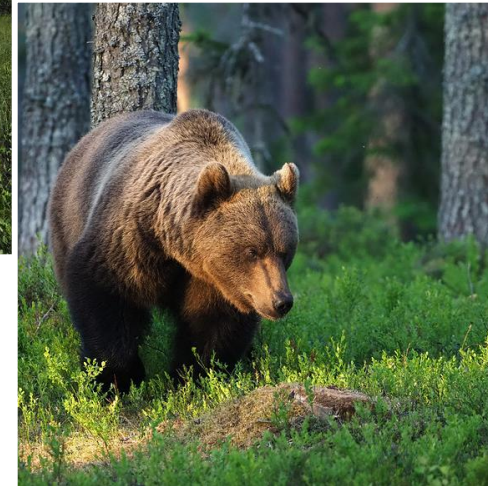
Ariile de protecție specială avifaunistică (APA)

Anexă I

- 194 specii și subspecii de păsări

Toate speciile de păsări migratoare care apar în mod regulat și care nu intră sub incidența anexei I

Unele specii și habitate acoperite de rețeaua Natura 2000

Identificarea și desemnarea siturilor (articolul 4)

O „**procedură în patru etape**” (cauza C-444/21, *Comisia/Irlanda*, punctul 45):

1. Potrivit articolului 4 alineatul (1), „**fiecare stat membru propune o listă de situri**” care acoperă tipurile de habitate naturale din anexa I și speciile din anexa II. Trebuie să țină seama de **criteriile din anexa III** (C-371/98, *First Corporate Shipping*, punctul 22 și 23).
2. În temeiul articolului 4 alineatul (2), Comisia stabilește, de comun acord cu fiecare stat membru, un **proiect de listă a siturilor de importanță comunitară (SIC) extrase din listele propuse de statele membre**.
3. Această listă (lista Uniunii) este apoi adoptată de Comisie.
4. În temeiul articolului 4 alineatul (4), statele membre trebuie să desemneze aceste SIC ca arii speciale de conservare (ASC) în termen de șase ani, stabilind prioritățile sitului.

11 Revine Comisiei sarcina de a stabili dacă siturile constituie o rețea **suficientă și coerentă**.

Cauza C-71/99, Comisia/Germania

26 în continuare, deși din normele care reglementează procedura de identificare a siturilor eligibile pentru desemnarea ca ASC, prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată, rezultă **că statele membre dispun de o marjă de apreciere atunci când își propun siturile**, nu este mai puțin adevărat, astfel cum a arătat Comisia, că **acestea trebuie să facă acest lucru cu respectarea criteriilor prevăzute** de directiva menționată.

27 în această privință, trebuie amintit că, pentru a elabora un proiect de listă a siturilor de importanță comunitară, de natură să conducă la crearea unei rețele ecologice europene coerente de ASC, Comisia trebuie să dispună de o listă exhaustivă a siturilor care, la nivel național, prezintă un interes ecologic relevant din punctul de vedere al obiectivului directivei de conservare a habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice. În acest scop, această listă este întocmită pe baza criteriilor prevăzute în anexa III (Etapa 1) la directivă (Hotărârea din 2000 iunie 9235, *First Corporate Shipping*, C-371/98, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 22).

Cauza C-258/11, *Sweetman*

22 cu privire la acest ultim aspect, trebuie amintit că Curtea a statuat deja că, deși măsurile de protecție prevăzute la articolul 6 alineatul (2)-(4) din Directiva habitate se impun numai în ceea ce privește siturile care figurează pe lista siturilor selectate ca SIC întocmită de Comisie, aceasta nu înseamnă că statele membre nu sunt obligate să protejeze siturile de îndată ce le propun, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din această directivă, ca situri eligibile pentru a fi identificate ca SIC pe lista națională transmisă Comisiei (a se vedea Hotărârea din 2005 septembrie 167, Dragaggi și alții, C-117/03, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 25 și 26, precum și Hotărârea din 2006 septembrie 8445, Bund Naturschutz in Bayern și alții, C-244/05, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 36 și 37).

23 prin urmare, de îndată ce un sit este propus de un stat membru, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva habitate, pe lista națională transmisă Comisiei ca sit eligibil pentru identificarea ca SIC și cel puțin până la adoptarea de către Comisie a unei decizii în această privință, acest stat membru este obligat, în temeiul Directivei habitate, să ia măsuri de protecție de natură să protejeze interesul ecologic vizat (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Dragaggi și alții, punctul 29, precum și Bund Naturschutz in Bayern și alții, punctul 38). Situația unui astfel de sit nu poate fi așadar calificată ca nefiind inclusă în dreptul Uniunii.

Cauza C-444/21, Comisia/Irlanda

51 în speță, trebuie să se constate că reglementarea națională invocată de Irlanda în susținerea răspunsului său la primul motiv al cererii introductive a Comisiei, care, potrivit acestui stat membru, oferă o protecție suficientă siturilor de importanță comunitară în cauză fără a le desemna ca arii speciale de conservare, nu este de natură să îndeplinească **obligăția specifică**, prevăzută la articolul 4 alineatul (4) din Directiva habitate, de a **desemna în mod formal siturile de importanță comunitară ca arii speciale de conservare**.

52 o astfel de obligație constituie o **etapă obligatorie** în sistemul de protecție a habitatelor și a speciilor prevăzut de această directivă.

53 această obligație se adaugă la **obligățiile de a stabili obiectivele de conservare**, în conformitate cu articolul 4 alineatul (4) din Directiva habitate, **și de a stabili măsuri de conservare**, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din această directivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 2020, Comisia / Grecia, C-849/19, Rec., p. I-2020, punctul 1047).

54 această din urmă **obligație a statelor membre de a adopta măsurile de conservare necesare** pentru protejarea ariilor speciale de conservare, prevăzută la articolul 6 din Directiva habitate, **este distinctă de obligația** formală a statelor membre, prevăzută la articolul 4 alineatul (4) din aceasta, **de a desemna siturile de importanță comunitară ca arii speciale de conservare**, conform jurisprudenței citate la punctul 45 din prezenta hotărâre.

Cauza C-444/21, Comisia/Irlanda

64 în ceea ce privește modul de redactare a articolului 4 alineatul (4) din Directiva habitate, trebuie arătat că, **deși nu menționează în mod explicit obligația de a stabili obiective de conservare, această dispoziție impune totuși autorităților competente ale statului membru în cauză, cu ocazia desemnării ariei speciale de conservare, să stabilească priorități în raport cu importanța siturilor pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare a unui tip de habitat. Stabilirea acestor priorități implică faptul că aceste obiective de conservare au fost deja stabilite.**

65 astfel și ținând seama de contextul și de finalitatea articolului 4 alineatul (4) din Directiva habitate, Curtea a considerat că, **deși din această dispoziție reiese că desemnarea ariilor speciale de conservare și stabilirea priorităților de conservare trebuie efectuate cât mai curând posibil și, în orice caz, în termen de cel mult șase ani de la data la care a fost selectat un sit de importanță comunitară în cadrul procedurii prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, acest termen se aplică și stabilirii obiectivelor de conservare, dat fiind că acestea sunt necesare pentru stabilirea priorităților menționate și, prin urmare, trebuie să o preceadă.**

66 trebuie adăugat că **numai obiectivele specifice și precise pot fi considerate „obiective de conservare” în sensul Directivei habitate.**

Clasificarea Ariilor de protecție specială avifaunistică (APA) în temeiul Directivei privind păsările

- Articolul 3 și articolul 4 alineatul (1) din Directiva păsări
- Statele membre sunt responsabile de selectarea și clasificarea „**celor mai adecvate teritorii**” ca APA pentru speciile de **păsări din anexa I și speciile** de păsări migratoare
- Statele membre dispun de o marjă de apreciere în ceea ce privește siturile, însă selecția poate lua în considerare numai **criteriile ornitologice** (cauza C-44/95, *Lappel Bank*, punctele 26-27)
- Revine Comisiei sarcina de a stabili dacă siturile constituie o rețea suficientă și coerentă.
- De asemenea, trebuie stabilite obiective de conservare pentru APA (cauza C-66/23, *Elliniki Ornithologiki Etaireia*)

Constituirea rețelei Natura 2000

Gestionarea siturilor Natura 2000

Conservarea și gestionarea siturilor Natura 2000
Articolele 6 și 7 din Directiva habitate

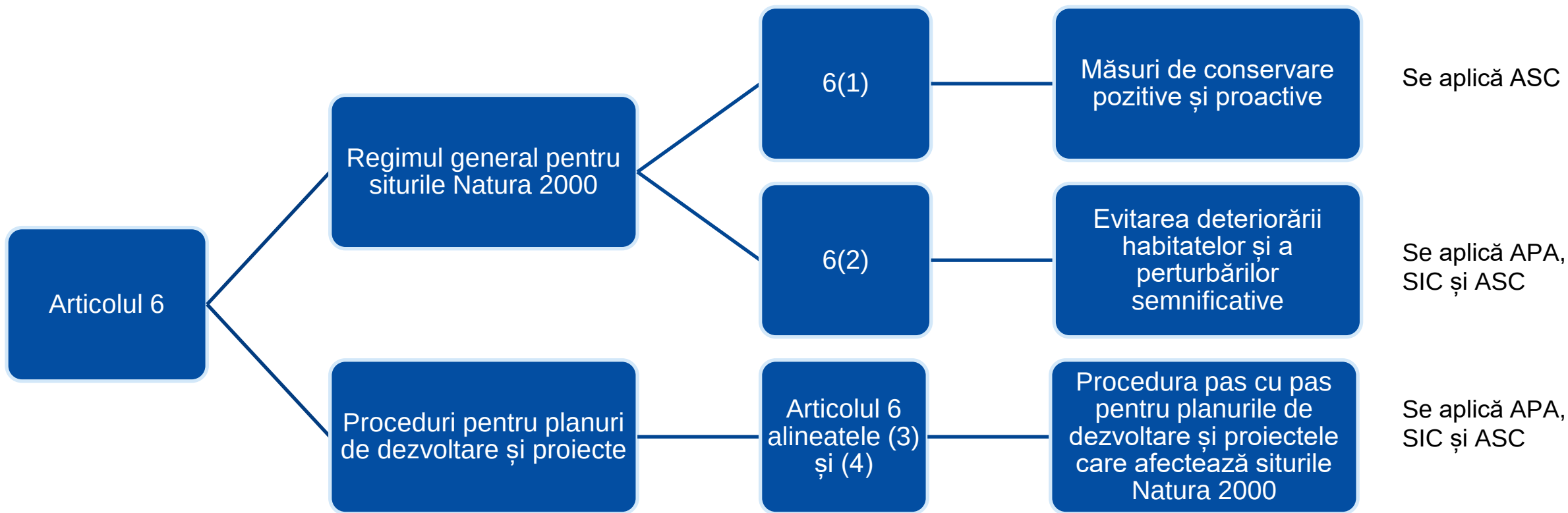

Managing Natura 2000 sites

The provisions of Article 6 of the
'Habitats' Directive 92/43/EEC

Orientările Comisiei

Articolul 6: Protejarea și gestionarea siturilor Natura 2000

„un ansamblu coerent având în vedere obiectivele de conservare urmărite de [Directiva habitate]” C-387/15, *Orleans*, punctul 33.

Articolul 7 din Directiva privind habitatele

- Articolul 7 din Directiva habitate supune APA cerințelor de conservare bazate pe sit prevăzute la articolul 6 alineatul (2), (3) și (4).
- A înlocuit obligația prevăzută la articolul 4 alineatul (4) prima teză din Directiva păsări și a supus APS procedurii derogatorii prevăzute la articolul 6 alineatul (4) din Directiva habitate.

Articolul 6 alineatul (1): măsuri de conservare

- Se aplică numai în cazul **ASC** desemnate integral.
- Aceasta impune adoptarea măsurilor de conservare pozitive și proactive necesare – nicio marjă de apreciere în această privință pentru statele membre
- Obiectiv: menținerea/refacerea stadiului de conservare.
- Articolul 6 alineatul (1) nu se aplică APA, însă există în continuare obligația de a stabili măsuri de conservare specifice sitului pentru speciile de păsări protejate în APS (C-66/23, *Elliniki Ornithologiki Etaireia*, punctul 59).

C-444/21, Comisia/Irlanda

158 este adevărat că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 64-70 din prezenta hotărâre, precum și din Hotărârea din 17 decembrie 2020, Comisia/Grecia (C-849/19, Rec., p. I-2020, punctele 1047-42), trebuie să se considere că neadoptarea de către un stat membru a unor obiective de conservare specifice și precise constituie o neîndeplinire a obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 4 alineatul (4) din Directiva habitate.

159 în aceste condiții, astfel cum a arătat în esență doamna avocată generală la punctele 85-88 din concluzii, articolul 6 alineatul (1) din **directiva menționată nu impune ca măsurile de conservare să fie adoptate în mod imperativ după adoptarea obiectivelor de conservare.**

160 nu este mai puțin adevărat că, chiar dacă aceste obiective sunt definite după adoptarea măsurilor de conservare, **este necesar ca aceste măsuri să îndeplinească obiectivele menționate.**

Cauza C-116/22, Comisia/Germania

*116 în același timp, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 53 din concluzii, deși **obiectivele de conservare stabilite de un stat membru trebuie să permită să se verifice dacă măsurile de conservare întemeiate pe aceste obiective sunt apte să atingă stadiul de conservare dorit al sitului în cauză, nu este mai puțin adevărat că necesitatea de a formula aceste obiective în termeni cantitativi și măsurabili trebuie examinată în fiecare caz concret și nu poate fi considerată o obligație generală a statelor membre.***

Articolul 6 alineatul (2): Nedeteriorarea

- Aceasta se aplică:
 - SIC, de îndată ce sunt incluse pe lista Uniunii
 - ASC
 - APA, de la intrarea în vigoare a Directivei 92/43/CEE
- „o obligație de protecție generală constând în evitarea deteriorărilor și perturbărilor care ar putea avea efecte semnificative în lumina obiectivelor directivei” C-127/02, *Waddenzee*, punctul 38.
- „o obligație generală de protecție [...] are caracter permanent” C-399/14, *Grüne Liga Sachsen eV*

Cauza C-399/14, *Grüne Liga Sachsen eV*

40 noțiunea „**măsuri adecvate**” care figurează la articolul 6 alineatul (2) din Directiva habitate **implică faptul că statele membre dispun de o marjă de apreciere atunci când aplică această dispoziție.**

41 cu toate acestea, trebuie amintit că o activitate este conformă cu articolul 6 alineatul (2) din Directiva habitate **numai dacă se garantează că nu va cauza perturbări care ar putea afecta în mod semnificativ obiectivele acestei directive, în special obiectivele sale de conservare.**

42 Curtea a statuat de asemenea că **însăși existența unei probabilități sau a unui risc ca o activitate economică pe un sit protejat să producă perturbări semnificative pentru o specie poate constitui o încălcare a articolului 6 alineatul (2) din Directiva habitate, fără să fie necesar să existe un raport cauză-efect între această activitate și perturbarea semnificativă a speciei.**

Cauza C-6/04, Comisia/Regatul Unit

34 astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 19 din concluzii, trebuie să se constate că, în cadrul punerii în aplicare a articolului 6 alineatul (2) din Directiva habitate, poate fi necesar să se adopte **atât măsuri menite să evite deteriorarea și perturbările externe cauzate de om, cât și măsuri de prevenire a evoluțiilor naturale care pot cauza deteriorarea stadiului de conservare a speciilor și a habitatelor din ASC.**

Cauza C-404/09, Comisia/Spania

142 pe de altă parte, pentru a stabili existența unei neîndepliniri a obligațiilor în sensul articolului 6 alineatul (2) din Directiva habitate, **Comisia nu trebuie să dovedească existența unui raport cauză-efect** între o operațiune minieră și perturbarea semnificativă a cocoșului de munte. Întrucât articolul 6 alineatul (2) și alineatul (3) din Directiva habitate urmăresc să asigure același nivel de protecție, **este suficient ca Comisia să stabilească existența unei probabilități sau a unui risc ca această operațiune să provoace perturbări semnificative pentru această specie** (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 32, precum și Hotărârea din 2011 martie 0000, Azienda Agro-Zootecnica Franchini și Eolica di Altamura, C-2/10, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 41).

Articolul 6 alineatul (3) procedura de evaluare

- Aceasta se aplică:
 - SIC, de îndată ce sunt incluse pe lista Uniunii
 - ASC
 - APA, de la intrarea în vigoare a Directivei 92/43/CEE
- Acesta oferă același nivel de protecție ca articolul 6 alineatul (2) (nedeteriorarea)
- Legate în mod explicit de **obiectivele de conservare** a sitului.
- Stabilește o obligație de evaluare [**evaluare corespunzătoare (EC)**]
- Este o procedură în două etape – declanșată dacă există simpla probabilitate ca planul sau proiectul să aibă efecte semnificative asupra gestionării rețelei Natura 2000.
- Un efect semnificativ este legat de obiectivele de conservare a sitului.
- Aceasta trebuie interpretată în lumina principiului precauției – în cazul în care există îndoieli, ar trebui să se facă EC!

Aplicarea articolului 6 alineatul (3) și alineatul (4)

- Possible negative impact on Natura 2000 site?
 - No ⇒ OK
 - Yes ⇒ Appropriate Assessment (AA)
 - No impact ⇒ OK
 - Negative impact ⇒ Alternatives?
 - There are alternatives ⇒ no authorization ⇒ new AA
 - No alternative ⇒ Imp. Reasons of Overriding Public Interest?
 - No IROPI ⇒ no authorization
 - IROPI ⇒ Priority habitats/species affected?
 - No ⇒ OK with compensation measures, notification to EC
 - Yes ⇒ Commission opinion required

Cauza C-127/02, *Waddenzee*

28 împrejurarea că activitatea se desfășoară periodic de mai mulți ani în situl în cauză și că trebuie să se obțină o autorizație pentru acesta în fiecare an, fiecare nouă eliberare a acesteia necesitând o evaluare atât a posibilității de a desfășura această activitate, cât și a sitului unde poate fi desfășurată, nu constituie, în sine, un obstacol în calea considerării acesteia, la momentul fiecărei cereri, ca fiind un plan sau un proiect distinct în sensul Directivei habitate.

Cauza C-127/02, *Waddenzee*

38 prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 6 **alineatul (3)** din Directiva habitate instituie o **procedură prin care se urmărește să se asigure, prin intermediul unei examinări preliminare, că un plan sau un proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului în cauză, dar care ar putea afecta în mod semnificativ situl respectiv, nu este autorizat decât în măsura în care nu va avea efecte negative asupra integrității sitului respectiv, în timp ce articolul 6 alineatul (2) din Directiva habitate stabilește o obligație de protecție generală** constând în evitarea deteriorărilor și a perturbărilor care ar putea avea efecte semnificative în raport cu obiectivele directivei și nu poate fi aplicabil concomitent cu articolul 6 alineatul (3).

Cauza C-127/02, *Waddenzee*

41. Prin urmare, declanșarea mecanismului de protecție a mediului prevăzut la articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate nu presupune, astfel cum reiese de altfel din orientările de interpretare a acestui articol elaborate de Comisie, intitulate „Gestionarea siturilor Natura 2000: Dispozițiile articolului 6 din Directiva «Habitare» (92/43/CEE)” – că planul sau proiectul avut în vedere are cu siguranță efecte semnificative asupra sitului în cauză, **dar decurge din simpla probabilitate ca un astfel de efect să fie legat de planul sau proiectul respectiv.**

44. Având în vedere în special **principiul precauției**, care constituie unul dintre fundamentele nivelului ridicat de protecție urmărit de politica comunitară în domeniul mediului, în conformitate cu articolul 174 alineatul (2) primul paragraf CE, și în lumina căruia trebuie interpretată Directiva habitate, **un astfel de risc există atunci când nu se poate exclude, pe baza unor elemente obiective, că planul sau proiectul va avea efecte semnificative asupra sitului în cauză.** O astfel de interpretare a condiției pe care trebuie să o îndeplinească evaluarea implicațiilor unui plan sau ale unui proiect pentru un anumit sit – care implică faptul că, **în cazul în care există îndoieli cu privire la absența unor efecte semnificative, o astfel de evaluare trebuie să fie efectuată** – face posibilă asigurarea în mod eficient a faptului că planurile sau proiectele care afectează în mod negativ integritatea sitului vizat nu sunt autorizate și contribuie, prin urmare, la îndeplinirea obiectului principal al Directivei privind habitatele – în conformitate cu al treilea considerent din preambulul la directivă și cu articolul 2 alineatul (1) din aceasta –, și anume asigurarea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei.

Cauza C-127/02, Waddenzee

54 prin urmare, o astfel de evaluare implică faptul că toate aspectele planului sau ale proiectului care pot, per se sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, să afecteze aceste **obiective trebuie să fie identificate în lumina celor mai bune cunoștințe științifice în materie**. Aceste obiective pot, astfel cum reiese din articolele 3 și 4 din Directiva habitate, în special din articolul 4 alineatul (4), să fie stabilite în special pe baza importanței siturilor pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare a unui tip de habitat natural care figurează în anexa I la această directivă sau a unei specii care figurează în anexa II la aceasta, precum și pentru coerența siturilor Natura 2000, precum și pentru amenințările de degradare sau de distrugere la care sunt expuse.

57 astfel, în cazul în care persistă îndoieli cu privire la absența efectelor negative asupra integrității sitului legate de planul sau proiectul avut în vedere, autoritatea competentă va trebui să refuze autorizarea.

59 prin urmare, în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate, **autoritățile naționale competente, ținând seama de concluziile evaluării corespunzătoare a efectelor pescuitului mecanic de cocs asupra sitului în cauză, în raport cu obiectivele de conservare ale acestuia din urmă, autorizează o astfel de activitate numai în cazul în care se asigură că aceasta nu va avea efecte negative asupra integrității sitului respectiv. Astfel se întâmplă în cazul în care nu persistă nicio îndoială rezonabilă din punct de vedere științific cu privire la asemenea efecte.**

Cauza C-258/11, *Sweetman*

29 această **dispoziție prevede astfel două etape**. Prima, vizată în prima teză a dispoziției amintite, impune statelor membre obligația de a **efectua o evaluare corespunzătoare** a efectelor unui plan sau ale unui proiect asupra unui sit protejat atunci când planul sau proiectul respectiv poate afecta acest sit în mod semnificativ (a se vedea în acest sens Hotărârea Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, citată anterior, punctele 41 și 43).

30 în cazul în care un plan sau un proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea unui sit poate submina obiectivele de conservare ale acestuia, trebuie să se considere că acesta ar putea afecta în mod semnificativ situl respectiv. Aprecierea riscului respectiv trebuie efectuată în special în lumina caracteristicilor și a condițiilor de mediu specifice ale sitului vizat de un astfel de plan sau proiect (a se vedea în acest sens Hotărârea Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, citată anterior, punctul 49).

31 a doua etapă, prevăzută la articolul 6 alineatul (3) a doua teză din Directiva habitate și care intervine în urma evaluării corespunzătoare menționate anterior, **permite autorizarea unui astfel de plan sau proiect, cu condiția ca acesta să nu aibă efecte negative asupra integrității sitului în cauză**, sub rezerva dispozițiilor articolului 6 alineatul (4).

Cauza C-142/16, Moorburg

*29 trebuie arătat de la bun început că **faptul că proiectul care face obiectul evaluării ecologice contestate nu este situat în zonele Natura 2000 în cauză, ci la o distanță considerabilă de acestea, în amonte de Elba, nu se opune nicidecum aplicabilității cerințelor prevăzute la articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate.** Astfel, după cum rezultă din textul acestei dispoziții, ea supune mecanismului de protecție a mediului prevăzut în cuprinsul său „[o]rice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria”.*

Cauza C-142/16, Moorburg

62 proiectele care [...] ar putea cauza, ca urmare a combinării lor cu proiectul la care se referă evaluarea impactului, deteriorarea sau perturbarea care ar putea afecta peștii migratori prezenți în râu și, în consecință, ar putea determina deteriorarea sitului în cauză în lumina obiectivelor urmărite de Directiva habitate, nu trebuie excluse din evaluarea impactului prevăzută la articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate.

Cauza C-461/17, *Holohan*

38 trebuie adăugat de asemenea că, întrucât **evaluarea trebuie să demonstreze în mod clar motivul pentru care tipurile de habitate și speciile protejate nu sunt afectate**, poate fi suficient să se stabilească, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 30 din concluzii, că numai anumite tipuri de habitate și specii protejate sunt prezente în partea din aria protejată afectată de proiect și că celelalte tipuri de habitate și specii protejate prezente în sit nu pot fi afectate.

39 în **ceea ce privește alte tipuri de habitate sau specii care sunt prezente în sit, dar pentru care acest sit nu a fost inclus, precum și în ceea ce privește tipurile de habitate și speciile situate în afara acestui sit**, trebuie amintit că Directiva habitate, astfel cum rezultă din modul de redactare a articolului 6 alineatul (3) din această directivă, supune mecanismului de protecție a mediului prevăzut la această dispoziție „orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria”. În această privință, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 43 și 48 din concluzii, din **obiectivul de conservare urmărit de Directiva habitate, amintit la punctul 35 din prezenta hotărâre, rezultă că habitatele sau speciile specifice trebuie incluse în evaluarea corespunzătoare, dacă sunt necesare pentru conservarea tipurilor de habitate și a speciilor clasificate pentru zona protejată**.

40 având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la primele trei întrebări că articolul 6 alineatul (3) din Directiva habitate trebuie interpretat în sensul că **o „evaluare corespunzătoare” trebuie, pe de o parte, să enumere toate tipurile de habitate și de specii pentru care un sit este protejat și, pe de altă parte, să identifice și să examineze atât efectele proiectului preconizat asupra speciilor prezente pe acest sit și pentru care acest sit nu a fost inclus, cât și implicațiile asupra tipurilor de habitate și a speciilor care se găsesc în afara limitelor acestuia, cu condiția ca aceste efecte să poată afecta obiectivele de conservare a sitului**.

Cauza C-521/12, *Briels*

28 în consecință, aplicarea **principiului precauției** în cadrul punerii în aplicare a articolului 6 alineatul (3) din Directiva habitate impune autorității naționale competente să evalueze efectele proiectului asupra sitului Natura 2000 în cauză în raport cu obiectivele de conservare ale acestuia din urmă și **ținând seama de măsurile de protecție care fac parte din acest proiect și care vizează evitarea sau reducerea efectelor negative directe asupra sitului, pentru a se asigura că acesta nu afectează integritatea sitului.**

29 cu toate acestea, **măsurile de protecție prevăzute în cadrul unui proiect care vizează compensarea efectelor negative ale proiectului asupra unui sit Natura 2000 nu pot fi luate în considerare în evaluarea efectelor proiectului prevăzută la articolul 6 alineatul (3).**

Cauza C-243/15, LZ

45 în plus, articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 prevede că autoritățile naționale competente, înainte de a aproba un plan sau un proiect în sensul acestei dispoziții, trebuie, dacă este cazul, să obțină opinia publicului larg. **Dispoziția respectivă trebuie interpretată coroborat cu articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Convenția de la Aarhus**, care face parte integrantă din ordinea juridică a Uniunii.

46 articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Convenția de la Aarhus prevede că dispozițiile articolului 6 din această convenție privind participarea publicului la deciziile privind activități specifice se aplică deciziilor privind activitățile propuse care nu sunt enumerate în anexa I la această convenție și care pot avea un efect semnificativ asupra mediului. **Articolul 6 din convenție**, astfel cum reiese din articolul 6 alineatul (3), alineatele (4) și (7), **conferă publicului, printre altele, dreptul de a participa „efectiv la luarea deciziilor privind mediul” prin prezentarea, „în scris sau, după caz, în cadrul unei audieri publice sau al unei anchete publice cu solicitantul, a oricăror observații, informații, analize sau opinii pe care le consideră relevante pentru activitatea propusă”.** **Această participare trebuie să înceapă „din etapa incipientă a procesului, în momentul în care toate opțiunile și soluțiile sunt posibile, iar publicul poate avea o influență reală”.**

70 în acest context, instanța de trimitere a arătat, pe de altă parte, că, întrucât numai solicitantul autorizației este parte în mod automat la procedură, este posibil ca, fără participarea la procedura administrativă a unei organizații de protecție a mediului precum LZ în calitate de parte la procedură, argumentele care susțin protecția mediului să nu fie nici invocate, nici luate în considerare, astfel încât obiectivul fundamental al procedurii prevăzute la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43, și anume asigurarea unui nivel ridicat de protecție a mediului, nu va fi atins.

Articolul 6 alineatul (4): derogare de la cerințele articolului 6 și măsuri compensatorii

- Aceasta se aplică:
 - SIC, de îndată ce sunt incluse pe listă
 - ASC
 - APA, de la intrarea în vigoare a Directivei 92/43/CEE
- Oferă o cale limitată de derogare pentru a permite activități care vor avea un impact asupra sitului.
- Trebuie demonstrată absența alternativelor
- Compensarea vizează protejarea coerenței globale a rețelei (măsurile pot fi puse în aplicare în interiorul sau în afara sitului afectat)
- Cerințe mai stricte în ceea ce privește tipurile de habitate și speciile prioritare din anexele I și II.

Aplicarea articolului 6 alineatul (3) și alineatul (4)

- Possible negative impact on Natura 2000 site?

- No ⇒ OK

- Yes ⇒ Appropriate Assessment (AA)

- No impact ⇒ OK

- Negative impact ⇒ Alternatives?

- There are alternatives ⇒ no authorization ⇒ new AA

- No alternative ⇒ Imp. Reasons of Overriding Public Interest?

- No IROPI ⇒ no authorization

- IROPI ⇒ Priority habitats/species affected?

- No ⇒ OK with compensation measures, notification to EC

- Yes ⇒ Commission opinion required

„Motiv imperativ de interes public major” (IROPI)

Un interes care poate justifica, în sensul articolului 6 alineatul (4) din Directiva 92/43, punerea în aplicare a unui plan sau a unui proiect trebuie să fie atât „public”, cât și „major”, **ceea ce înseamnă că trebuie să aibă o asemenea importanță încât să poată fi pus în balanță cu obiectivul acestei directive de conservare a habitatelor naturale și a faunei sălbatice, inclusiv a păsărilor, și a florei = C-43/10, *Acheloos*, punctul 121.**

- Articolul 16f) din Directiva privind energia din surse regenerabile III: centralele de energie din surse regenerabile, racordarea unor astfel de centrale, rețeaua energetică și activele de stocare sunt **presupuse** IROPI.

Cauza C-304/05, Comisia/Italia

83 în plus, articolul 6 alineatul (4) din Directiva 92/43 nu se poate aplica decât după ce efectele unui plan sau ale unui proiect au fost studiate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din această directivă. Într-adevăr, cunoașterea acestor efecte în raport cu obiectivele de conservare referitoare la situl respectiv reprezintă o condiție prealabilă indispensabilă pentru aplicarea articolului 6 alineatul (4) menționat, întrucât, în lipsa acestor elemente, nu poate fi evaluată nicio condiție de aplicare a acestei dispoziții derogatorii. Analizarea unor eventuale motive cruciale de interes public major și a existenței unor alternative mai puțin prejudiciabile necesită o evaluare comparativă în raport cu efectele negative produse asupra sitului de planul sau de proiectul avut în vedere. În plus, pentru a determina natura unor eventuale măsuri compensatorii, trebuie identificate cu precizie efectele negative produse asupra sitului respectiv.

Cauza C-239/04, *Castro Verde*

*35 această dispoziție, care permite punerea în aplicare, în anumite condiții, a unui plan sau a unui proiect care a condus la o evaluare negativă în temeiul articolului 6 alineatul (3) prima teză din Directiva habitate, **trebuie, ca derogare de la criteriul de autorizare prevăzut la articolul 6 alineatul (3) prima teză, să facă obiectul unei interpretări stricte.***

36 astfel, punerea în aplicare a unui plan sau a unui proiect în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva habitate este supusă în special condiției ca lipsa unor soluții alternative să fie demonstrată.

Case-521/12, *Briels*

38 în această privință, trebuie arătat că, în aplicarea articolului 6 alineatul (4) menționat, faptul că măsurile avute în vedere au fost puse în aplicare în situl Natura 2000 în cauză nu are incidență asupra niciuneia măsură „compensatorie” în sensul acestei dispoziții. Pentru motivele expuse de avocatul general la punctul 46 din concluzii, articolul 6 alineatul (4) din Directiva habitate vizează orice măsură de natură să protejeze coerența globală a rețelei Natura 2000, indiferent dacă este pusă în aplicare în cadrul sitului afectat sau într-o altă parte a rețelei Natura 2000.

Vă mulțumesc!

Întrebări?

Alexandra-Ema.Dobre@ec.europa.eu